

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 122.

V Ljubljani, v sredo 28. maja 1884.

Letnik XII.

Govor dr. Bilinskega

o šestem oddelku obrtniške postave v državnem zboru 16. maja.

(Dalje)

Že leta 1875 je gosp. poslanec trgovinske in obrtne zbornice Hebske (Eger) v svojem odličnem poročilu na shodu društva za socialno politiko v Eisenachu javno priznal, da po tovarnah, kjer se bombaž izdeluje po Avstriji vseskozi po 16 ur na dan delajo. Tisto pa, kar smo v enkëti slišali in kar se ne dá natanko ovreči, pa omenjeno še presega.

Ako mi eksccelencia gospod predsednik dovoli, hočem nekoliko brati; imen ne bom nikakih navedel (bere): Izjava delavca Bardorfa: „Pri mehaničnih tkalnicah čas dela traja po 13 do 14 ur, včasih tudi dalje. V tovarni N. N. se dela: v ponedeljek od 6. zjutraj do 7. zvečer, v torek od 6. zjutraj do 9. zvečer, v sredo od 6. zjutraj do 12. po noči, v četrtek od 6. zjutraj do 9. zvečer, v petek od 6. zjutraj do polnoči, v soboto je pa ob 4. popoldne izplačilo.“ V neki drugi tovarni se dela vsak dan do 8. ure zvečer, v soboto pa celo noč do nedeljnih zornic.

Še drug izrek hočem gospodom navesti.

Delavec Šustaček je rekel (bere): „V Brnu se v neki tovarni dela od 6. ure zjutraj do 9. ure zvečer, v torek od 6. ure zjutraj do 12. ure po noči, v sredo od 6. ure zjutraj celo noč do v četrtek večer do polnoči.“ In še celó izvedenec Brnske trgovinske zbornice, obrtnik Kafka izjavil se je na vprašanje: „Mogoče je, da so v eni ali drugi tovarni tako prenapeto delali, kolikor sem pa jaz prepričan največji čas dela po predilnicah 15 ur nanaša.“ Nočem trditi, da bi bilo to vse od besede do besede res, tudi dokazati ni bilo mogoče; vendar si pa do sedaj ni nihče mislil, da bi kaj takega mogoče bilo. Vprašam le, kako pa hočejo gospodje tako zlorabo odpraviti, kaj pač tukaj zamore nadzornik? Recimo, da so v kaki tovarni določili 11 ali 12 ur za mladostne pomagače, delavci so pa sami odrasli ljudje in na dan po 18 do 24 ur delajo. Obrtnika nobena dolžnost ne veže, da bi v tem oziru nadzornika vbogati moral. Rekel mu bo: Postava mi to dovoljuje

in jaz storim, kar se slaga z mojo koristjo. Nasproti vsem tem človeško čut v obraz bijočim dogodkom zgubi se vsaka teorija in treba nam je stvar od praktičnega stališča v roke vzeti. (Dobro! na desni.)

Drug ugovor, ki se povdarja raz stališča delavskega interesa, pa trdi, da je normalni delavnik ravna pot do socializma. Zakaj? Ker bo delavec premalo zaslužil in mu bo treba določiti normalno plačo. Ne oziram se na to, da delavci ravno narobe računijo, da bode namreč manj delavnih moči na ponudbo in da bo vsled tega plača rastla. To ni nič drugega, kakor živ dokaz, da obe stranki pretirano računite.

Jaz se ne oziram na to, kajti nikjer ne vidim kake zveze med normalnim delavnikom in normalno plačo. Normalni delavnik sè svojim socialnim licem bil bi toraj še le na mestu, ako bi se za vsako obrt posebej določilo, koliko časa da se sme delati. Jaz mislim, da so oni nastopili pot socializma, ki nam očitajo, da vse po enem kopitu delamo ne oziraje se na raznoternost obrtnije.

Vlada, ki bi se na ta način hotela vtikati v produkcijo, da bi za to obrt po 8, za ono pa po 9 ur dela na dan določila itd., imenovati bi se morala po vsi pravici socialna.

Od kod pa naj bi dobila vlada ali postava vse potrebne podrobnosti? Predstoječa postava drugega nič ne določuje, kakor to, da sme delavec tudi pri najložjem delu le toliko in toliko ur na dan delati, da se fizično ne vgonobi in da mu je mogoče skrbeti za svoje izobraženje in za svojo družino. Ako manj dela, vladi nič mari. Pravijo sicer: drugi ljudje morajo tudi več časa na dan neprosto voljno delati, n. pr. pisarji, poslanci, kedar je kaka izvanredno dolga seja (veselost na levi). Iz tega sledi, da moramo tudi za nas zahtevati normalni delavnik, ne pa, da bi ga delavcem zanižali. Ne smemo strašiti sè socializmom, sicer se res ne bo prav nič zgodilo. Progresija morala bi se tudi smatrati za socializem, ker je bil Robespierre njen največji prijatelj in vendar so danes povsod progresivni davki vpeljani. Vse to ima vlada in postavodajalna oblast v rokah. Nam ni potreba več, kakor da poznamo mejo, ktere ne smemo prekoračiti.

Kar se tiče določitve najdaljšega delavnika, se popolnoma strinjam z gospodom poslancem Hebske

trgovinske zbornice, ki pravi v svoji izvrstni knjigi „Angleško postavodajalstvo“ sledeče (bere): „Natančno poznanje angleškega postavodajalstva za tovarne naj bi odstranilo daleč na okoli razširjeno mržnjo proti postavi uravnavi delavnika in naj bi vlade in postavodajne korporacije sprevidelo, da blagohotno in zmerno delovanje od strani države na korist delavskega prebivalstva nikakor ne nosi v sebi socialne kali, pač pa je sposobno, da obudi pri delavcih interes za ohranitev in obstanek današnjega družbinskega reda in zabrani socialni prevrat.“ In dalje: „Ravno tako je želeti, da bi se podjetniki ne odtegovali prepričanju, da okrajšanje dela, ktero se ima iz zgolj človeškega čuta vpeljati, nikakor ne oškoduje neposredno njihovega interesa in da je mnogo bolj pametno, pripoznati zahtevo, od ktere delavci po nobeni ceni ne bodo odstopili z lepo, kakor pa da bi jim jo delavci v razburjenih časih in dnevih nasilstva iz rok izpulili“ (stran 5—6).

(Dalje prih.)

Dobra dela in protestantje.

(Konec.)

Ko tako skrbé za oživljenje vere, prizadevajo si pa tudi osnovati protestanske zavode za vzgojenost tako imenovanih diakonov in diakonisin. Diakoni so namenjeni biti strežaji bolnikom, učeniki in vzgojitelji po norišnicah, po jetnišnicah, diakonisine imajo pa posebno skrbeti za strežbo bolnikov po hišah, po bolnišnicah, po vojaških lazareti, ob vojski pa v strežbo ranjenim. Dalje naj bi bile učiteljice in nadzornice v otroških varušnicah, v tako imenovanih jaslicah za male in zapuščene otroke, v zavodih za skesane Magdalene. Notranji misijon je v teh 10 letih marsikaj opravil, vendar pri tem ne gre pozabiti, da najde ta misijon pri vplivnih osebah vso mogočo podporo. Preteklih 10 let kulturnega boja je bilo odpravljeno toliko katoliških naprav, bili so to sila žalostni časi za katoliško cerkev, a za notranji protestanski misijon pa zeló plodonosni. Videti je skoraj, da bi imeli ti protestanski zavodi nadomestiti katoliške, da bi katoliško zavest čem dalje, tem bolj oškodovali in protestansko cesarstvo Nemcem pred

LISTEK.

Severno-iztočna morska potovanja

skozi severno ledeno morje s posebnim obzirom na Nordenskjöldovo l. 1878—79.

(Spisal prof. I. Steklasa.)

(Dalje.)

L. 1875 je pa najvažneje od vseh poprejšnjih, kajti v tem letu se je prebrodilo celo Karsko morje ter se rešila zadača, o kateri so toliko časa sumnjali najglasoviteji geografi, namreč, da se ne more prodreti po tem morju do sibirskih rek. To pa je izvel prof. Nils Adolf Erik Nordenskjöld (Nordenšild), rojen 18. nov. l. 1832 v Helsingforsu. Oče mu je bil ravnatelj finskega rudarstva in poznat mineralog. Ker je moral pa Finsko zaradi političnih zadev zapustiti, podal se je na Švedsko, kjer je bil imenovan za profesorja in čuvarja mineraloškega oddela državnega muzeja v Stockholmu, kjer je še do dan-

danes ostal. Nordenskjöld se je proslavil s preiskavanjem severnega ledenega morja v veliki meri ter je po vztrajnem nastojanju dosegel svoj cilj. On je s početka preiskaval severni del skandinavskega poluotoka, posebej v orografskem pogledu; l. 1869 pa se je podal ter ostal več mesecev na Spicbergih, ki jih je natanko preiskal in popisal v geognostičnem in klimatičnem pogledu. Kasneje je še enkrat obiskal te otoke, namreč l. 1868 ter je na temelju svojih opazovanj izdal delo pod naslovom: „Švedska ekspedicija na Spicberge“, s katerim se je proslavil med učenjaki. Vsled tega spodbujen si je prevzel za svojo nalogo preiskavanje polarnih krajev ter je bil od tega časa pravi voditelj vseh ekspedicij v te kraje.

L. 1872 se je podal na Grönlandijo ter jo preiskal, kakor poprej Spicberge. Zdaj pa se poprime rešitve onega problema, o katerem se je že skoraj tri sto let razmišljalo in mnogo dejansko činilo. Kar se je dalo, ali do zdaj brezuspešno, namreč o severno-iztočnem potu okoli Sibirije v Beringovo cesto. Mi smo do zdaj videli, kako so najodličnejši mornarji

angleški, holandski, norveški in ruski podpirani po podvzetnih ruskih in norveških trgovcih počemši od Willoughbyja Chancelorja (l. 1553) do tega časa podvzemali potovanja v te predele, ali brez posebnih rezultatov, nego so v obče samo pot pripravljali. Bilo je očitno vsem, kolike važnosti bi bilo za brodarstvo in trgovino, ko bi bila mogočnost dokazana, da se more okoli severnega rta Evrope in Azije poleti skoz prosto morje v Japan in Kino dospeti, mesto dolgega pota okoli rta „Dobre nade“ ali pa skoz Sueški kanal v indijsko in kinesko morje. Nordenskjöld ni dvomil, da se more tak pot najti ter je marljivo se poučeval izvešča poprejšnjih potovanj ter si tako sam stvarjal zaključke in teoretična izkustva. Ali te študije je bilo treba tudi praktično izvesti. Zato je Nordenskjöld meseca junija l. 1875 nastopil svoje prečudno morsko potovanje skozi glasovito Karsko morje do jenijskega ustja, kamor je tudi srečno prispel. Od tukaj se je vozil po Jeniseju gore s svojima spremljevalcema Lundströmom in Stuksbergom ter s tremi mornarji v čolnu do Zaostrovskega, kjer so našli parobrod, na

oči stavili. Med tem ko so katoliškim usmiljenim bratom in sestram, ki so vsem brez razločka v veri stregli, njih javno delovanje povsod obteževali, podpirali so protestantske diakone in diakonisine povsod in na vsak mogočen način. In to javno pokroviteljstvo je veliko pripomoglo, da so se te protestantske družbe razširjale. Diakonisin je nad 5000 ter imajo 53 maternih hiš in 1436 raznih postaj še celó v Afriki in v Aziji. Notranji misijon ima nad 500 zavetišč za zanemarjene otroke in več nego 13.000 gojencev; država daje tem zavetiščem podpore v gotovih denarjih, o katoliških zavetiščih se to ne more reči. Tudi katoliška zavetišča za rešenje ponesrečenih ženskih je poskušal notranji misijon posnemati, in res je sedaj 14 tacihi Magdalenišč.

Navadno ostanejo te padle osebe po dve leti v zavetiščih. Tam dobivajo zastoj hrano, napeljujejo jih k delu in rednemu življenju, in reči se more, da se jih najmanj tretjina poboljša in reši. V Stuttgartu, v Darmstadt, v Frankobrodu in drugej so taki Magdalenini zavodi notranjega misijona. Za posle so tako imenovane Martine hiše. So pa navadno po večjih mestih, ter imajo namen posle poučevati v kuhanji, pranju, snaženji, šivanji in sploh v vseh gospodinjskih delih; tam najdejo bivališče, kedar so brez službe, tam jih napeljujejo k verskemu življenju in ob nedeljah imajo službo božjo, sploh jim te hiše nadomestujejo domačo hišo ter jih varujejo zapeljevanja. Sicer se pritožujejo, da k takim shodom hodijo tudi katoliški posli, in da tu in tam delajo za svojo vero. Tudi rokodelci in rokodelski učenci niso pozabljeni. Ti imajo tako zvana sprejemališča in prenočišča. Takih je sedaj 88, v katerih je postelj 1800 in vsako leto nad pol milijona rokodelcev obiskuje te hiše. Po nekterih večjih krajih so v zvezi s temi tudi gostilne za potnike boljših stanov. Notranji misijon tudi skrbi za bolnike, diakonisine obiskujejo bolnike po domih in jim strežejo v bolnišnicah, imajo pa tudi svoje posebne zavode. Tako je n. pr. 20 otroških zdravilišč po solinastih in morskih kopelih in po obnebnih zdraviliščih, v katerih se vsako leto prehrani 2500—3500 otrok ali brezplačno ali za majhno odškodnino. Notranji misijon ima tudi pripravne in dobro vrejene zavode za slaboumne, epileptične, slepe in gluhe, kateri so dobro obiskovani in lepo napredujejo. Ko bi katoliška cerkev imela več prostost pa tudi več denarja, bi kaj več mogla storiti za te nesrečne ljudi. Omeniti moramo nedeljskih šol za otroke, v katerih se v veri podučuje.

Na Nemškem je že 1500 takih krajev, po katerih se po prizadevanji notranjega misijona v veri podučuje in se služba božja z otroki opravlja, k temu podučevanju hodi na leto 150.000 otrok. S tem posnemajo nedeljsko versko podučevanje, kakor se po katoliških krajih podučujejo otroci, in kar je župnikom za časa Tridentinskega zbora strogo ukazano. Notranji misijon razdeljuje otrokom od časa do časa sveto pismo, dobre ljudske spise, podobe, ali da se pridnost obdaruje ali spodbuja. Poslednji čas je notranji misijon tudi po morskih pristaniščih postavil postaje, da skrbi za izseljence in jim s svetom in dejanjem pripomore; tedaj posnema Rafaelovega društva za katoliške izseljence. Tudi za reveže skrbi notranji misijon, in jih obiskuje kakor katoliško Vincencijevo in Elizabetino društvo po hišah in

domih. Konečno je tudi protestansko mladeniško društvo posnemanje katoliških mladeniških bratovščin. Takih društev je že kakih 1000, ki štejejo 50 do 60 tisoč članov.

Priznati moramo, da je notranji misijon zelo delaven in ima prav praktičnih sredstev, da povzdičuje nrvnost, verstvo in materijelno blagostanje.

Na tem polji praktičnega krščanstva lahko podamo našim ločenim bratom z veseljem roko, da le verskega prepričanja katolikov ne žalijo. Gotovo bi ne bilo v verskem in socialnem življenji prišlo tako daleč, ko bi se bili že poprej verni protestantje, posebno pa tisti, ki so na odločnih in vplivnih mestih, poprijeli s katoliki vred dejanskih del usmiljenja do bližnjega. Nesrečni kulturni boj bi bil nemogoč. Vlade podpirajo ta notranji misijon in javno nabiranje po cerkvah pokaže, da se veliko denarja žrtvuje v ta namen, tako so nameščeni posebni duhovni, ki z besedo in pismom nagovarjajo protestante za notranji misijon. Tako je v Berlinu delavnih 12 duhovnov v službi notranjega misijona in na Badenskem, v Virtembergu, v Hesenskem in na Pruskem se oglašajo dostokrat potovalni učitelji na korist notranjemu misijonu.

Gotovo je, da tako delovanje odstrani mnogo gmotnega in nrvnega zlega, a tudi verski čut pri protestantih vrlo pospešuje. Priča temu so govori pri takih slovesnostih, ki vsi merijo na to, da ni prave vere v Kristusa brez delavne ljubezni. Tako je župnik Göhrs iz Geinsheima (Hesensko) pri razgovorjanji zaradi notranjega misijona na dekanatski sinodi v Raunheimu naravnost rekel: Cerkev Kristusova ne more ostati brez delavnosti notranjega misijona kakor tudi ne more biti opravičujoča vera brez delavne ljubezni. To pa je čisto katoliško, iz ust luterskega bogoslovca, ki veruje na nevidno cerkev in na Lutrovo opravičenje pa vsacega osupne tak rek.

Naj bi bil ta notranji misijon most, po katerem bi se povrnili ločeni bratje v naročje katoliške cerkve; nas katolike mora pa zgled protestantov toliko bolj živo vnemati za dela krščanskega usmiljenja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. maja.

Notranje dežele.

Iz Budapešte došel je od presvitlega cesarja potrjen predlog Dunajske modroslovne fakultete, ki imenuje *cesarjeviča Rudolfa za častnega doktorja modroslovja*. — Tedaj je prestolonaslednik Rudolf častni doktor treh vseučilišč: Dunajskega, Peštanskega in katoliškega vseučilišča v Lovaniji (Löwen Belgija). To se še ni komu kmalo primerilo.

Štajarski deželni zbor se bliža svojemu koncu, kakor „Oesterr. Corresp.“ poroča; bodoče volitve bodo pa še le meseca avgusta. Nov deželni zbor sešel se bo meseca septembra. Pri bodočih volitvah glasovali bodo tudi že petakarji, kajti dotična postava prejela je že cesarjevo potrjenje. To bodo pa zopet talmiliberaleci po mestih in trgih zavriščali; kajti malim obrtnikom se oči od dne do dne bolj odpirajo, da novošegni liberalizem ni nič drugega,

nego gola sleparija, ki ima v dobičkariji in zatiranji svojega brata svoje korenine in tega so se rejelní in praktični obrtniki že do grla nasitili. Nemški liberalci bodo tudi po slovenskem Štajarju svestno zgubili nekaj, kolikor toliko sedežev, kajti se svojim predrznim in sramotnim „Schulvereinom“ so si takó kašo zabelili, da jim bo že letos presedala. Še svojim ošabnim postopanjem odprli so ravno slovenskemu Štajarcu oči, da sedaj vidi, pri čem da je in kdo da je njegov prijatelj!

Tržaški cesarski namestnik br. Pretis podal se bo na službeni pregled otoka Krk (Veglia), kjer mu bodo Talijani neki veliko demonstracijo napravili, ktere ost se bo proti ondašnjim Slovanom obrnila. Slovanom so ondi roke zvezane in ne morejo drugega nič storiti, kakor vsaki taki demonstraciji ponosno hrbet obrniti in reči: „fej vas bodi!“

Minuli teden je imel *avstro-ogerski Lloyd* svoj glavni zbor. Nadjati se je bilo, da se bo morda marsikaj zvedelo, posebno pa, zakaj so v letošnjo spomlad Lloydove delnice tako goropadno padale. Kdor je kaj takega pričakoval, se je močno zmotil. Nič, prav nič se ni zvedelo, kje da Lloyd krvavi; opravični odbor je vse rane tako lepo zamazal, da jih ni bilo na noben način mogoče zaslediti, če tudi mnogo zunanjih znamenaj na to kaže, da ni vse v redu. Mastna dividenda skrčila se je letos le na suhe 4%, ktera je pa s tem opravičena, da se je iz čistega dobička zidala nova Lloydova palača, ki je 1.600.000 goldinarjev veljala. V jako čudnem protislovju nahaja se pa 35.000 goldinarjev, ki so v bilanci izskazani kot posebni dohodki ali pridobitki upravnega odbora, z več nego 500 delavci, ktere je Lloyd iz svojega arzenala odpustil. Ali se ne pravi to revežu kruh iz ust puliti in ga bogatinu dajati, kteremu pečenka ostaja! Pri vsem tem pa Lloyd vedno upije po državni podpori! Privoščili bi mu jo iz srea, kakor vsem drugim prometnim zavodom, le da ne bi bil toliko — prekoadrijansk! Tako pa družega zdravila zanj ne vemo, kakor, država naj ž njim napravi, kar je naredila z Rudolfovo železnico in z njenimi sosedi. Podržavi naj ga.

Za Lvovškega nadškofa rim. obr. namenjen je, kakor „Politik“ poroča, Krakovski škof Albin Dunajevski. Na njegovo mesto imenoval se bo pa član Olomuškega stolnega kapitlja grof Potulieki.

Na Dunaji imeli so 26. t. m. *dopolnitelne volitve za državni zbor*. V notranjem mestu vršile so se jako dostojno in je bil konečno vendar le dr. Kopp z 2144 glasovi izvoljen, ker se njemu nasprotna stranka ni volitve vdeležila. Vseh volilcev skupaj sešlo se je 2420 mož. Vse drugače pa so bile volitve v VI. okraji Mariahilf, kjer sta si stala nasproti kandidata nemško-narodne liberalne stranke Neuber in pa antisemit Pattai. Agitacija je bila na obeh straneh strastna. Ljudje so se na dvorišči občinske zbornice shajali v skupine, posamični so vikali: „Hoch, Pattai! Ob tla se sleparji! Ob tla z židi, ob tla z židovskimi hlapeci! Tudi z dr. Koppom ob tla!“ Ob enajstih prišel je dr. Pattai, kterega je zbrana množica navdušeno pozdravila. Rekel je: „Hoch“ pravični stvari ali tudi „hoch“ krščanski stvari“, kar je navdušenost še bolj povzdignilo. Čulo se je več antisemitskih izjav. Pol ure pozneje pride vitez Schönerer, ki se takoj Pattai-a oklene in se z njim po dvorišči spreha. Sedaj je še le pravi vrišč in trušč! „Hoch“ Schönerer, „hoch“ Pattai, ob tla z judi, ob tla se sleparji!“ Tako je kričala zbrana množica, videč ju. Redarjev je vse mrgolelo. Popoldne so se volilci nekoliko razšli, ker je bil v obližji ogenj nastal. Okoli 3. ure bilo jih je pa že zopet vse polno. Ker jim je bilo že nekoliko dolgočasno čakati na izid volitve, kratkočasili so se o tem, da so trgali plakate nasprotne stranke raz zidú in tjekaj one svoje stranke lepili. Takoj na to pritisnili so nemško-narodni velikošolci in kričali: „Ob tla z judi, venkaj jih pomečite; židje nimajo nikake narodnosti, danes

kterem so se odpeljali v Jenisejsk. Pri povratku pa je Nordenskjöld predal zapovedništvo nad ladijo Kjellmannu, ki se je tudi srečno z dr. Theelom skoz Karsko morje in Matočkinov preliv v Evropo vrnil.

Nordenskjöld je bil tedaj prvi, ki je l. 1875 srečno na ladiji iz atlantskega morja prispel do ustja velikih sibirskih rek. En cilj, za katerim so stari mornarji toliko časa težili, je bil toraj dosežen in sicer tako, da se je moglo uvideti, da mora biti od velike važnosti za celo Sibirijo. To potovanje so smatrali za tako vsi ugledni možje velike ruske države in vrnitev Nordenskjöldova skoz Jenisejsk, Krasnojarsk, Tomsk, Omsk, Jekaterinburg, Nižni Novgorod, Moskvo in Petrograd je bila proslavljena povsod. Vendar pa so se oglasili tudi glasovi, da se je Nordenskjöldu samo slučajno to posrečilo in da zaviši brodarenje po Karskem morju od raznih okolnosti. Da se dokaže, da temu ni tako, in da sam prvi dopelja po morju robe v Sibirijo, podvzel je Nordenskjöld drugo potovanje l. 1876 v Jenisej na parobrodu „Imeru“ ter je na njem dospel po reki gori do 71° s. šir. do mesta Jakovieva. Od tukaj se je vrnil v istem letu v Evropo nazaj.

V ustju Jenisejevem so našli precej velik otok,

kterega so prozvali Sibirijakovi otok, ker je Aleksander Sibirijakov vse stroške te ekspedicije prevzel. Spomina je vredno, da je Nordenskjöld poprej, nego je to potovanje podvzel, odšel v Ameriko na svetovno razstavo v Filadelfiji, potem odpotoval z navadnim parobrodom 1. julija iz New Yorka, prišel srečno v Norveško ter tukaj stopil v svojo lastno ladijo 15. avgusta, toraj v 46 dneh prispel do ustja Jeniseja.

Na ta način je njegova osnova prav lepo se izvršila; ali glavna naloga ni bila še izvedena. Zdaj še le se je začel Nordenskjöld na-njo pripravljati. Poprej pa, nego o njej govorimo, moramo omeniti še nekoliko potovanj v polarne kraje.

V istem letu je potoval tudi kapitan Wiggins v Jenisej ter je s parobrodom po reki gori do 71° s. šir. prodril. On je tukaj prezimoval; ali ladija se je razbila spomladi, ko se je začel led tajati. Parobroda „Pröven“ in „Ymer“ sta odprla trgovska podvzetja za Ob in Jenisej. Švedski parobrod „Fraser“, ravnar od nemškega kapitana Dallmanna, je odpotoval l. 1877, preskrbljen v Gothenburgu na Sibirijakov račun, s tovorom od Bremena za Jenisej. Ladija je zapustila Hammerfest 9. avgusta, prišla

21. avg. v Golčico, povrnila se 14. septembra ter prišla 24. istega meseca nazaj v Hammerfest.

Parobrod „Luoise“, vojen po kapitanu Dahlu, natvoren s železom, oljem, sladkorjem, je istega leta v prvič prišel iz Angleškega v Tobolsk. Odplul je 8. julija iz Hula ter prišel 20. sept. v Tobolsk. Za velike poplave spomladi l. 1877, vsled ktere je bil kermilar Numelin prisiljen osem dni na strehi svojega slabega stanovanja preživeti ter tudi zimo prezimovati, razbila se je ladija v Jenisejsku iztesana „Severnoje Sijanije“. Schwanenbergu, ki je kmalu potem v te kraje prišel, se je posrečilo, da je kupil od Angleža Mr. Seebona malo ladijo, ki je bila tudi v Jenisejsku iztesana v svrhu, da se odpelja tjekaj roba, ktero je bil Nordenskjöld z Imerom v Kerepovskoje Zimovije na bregu Jeniseja pod 71° 19' s. šir. odpremil. Po robo je vendar parobrod prišel, ter je zatoraj ladijo Boilling prodal Mr. Seebonnu, ki je ž njo odšel na daljni tok Jeniseja, da pretroži ta predel v ornitologiškem pogledu. Ladijo je imenoval „Ibis“. Ko pa Seebonn te ladije ni več potreboval, se je s početka govorilo, da jo bode prevzel kapitan Wiggins, ki je poprejšnjo leto prišel z malim brodom v Jenisej ter tukaj pri otocih v reki

so na naši, jutri pa na česki strani, kakor jim ravno dobiček kaže!" Kar se prerije nek delavec iz množice rekoč: „Jaz nisem Pattai-jev, še manj pa za združeno levico maram, ker ona za ljudstvo nič ne stori, judje so pa ravno pri tej stranki!" Demonstracije nasproti židom se može od ure do ure. Mnogo judov je ob 4. uri popoldne tepenih bilo, še več potisnili so jih pa skozi vrata na ulice, kar se po eni strani pri veliki razdraženosti, ki na Dunaji proti judom vlada, po drugi pa zaradi velike nesramnosti, ki je tem ljudem lastna, ni kar nič čuditi. Vsekako pa se mora tako postopanje obsojati, ker je izobraženega naroda, kakor so Dunajčani, povsem nevredno! Sedaj jela se je tudi Neuberjeva stranka gibati in zabavljati in kmalo se je napravil jako zdaten pretep, kakor je med kmetiškimi fanti v navadi. Le toliko, da niso nožev rabili, pest in palica je pa dobro pela. Ob 4. uri popoldne so bile volitve kočane. Oddalo se je 2186 glasov, če tudi je bilo vseh glasovalcev 2800 napisanih. Izvoljen je bil kandidat liberalne barve, Neuber, ker je razvijal program, kterege bi tudi konservativci brez skrbi podpisali, kar je pa menda le zavoljo lepšega storil; dobil je 1202 glasova, nasprotnik in antisemit dr. Pattai pa 976. O Neuberu se še ne more ravno trditi, da bi bil Plenerjevega ali pa dr. Herbstovega duha; kakošen pa da je v resnici, pokazalo ga nam bo poslednje zasedanje državnega zbora v jeseni.

Pattajevi volilci na *Dunaji* se nadjajo, da se bo zdatna manjšina, v kateri je njihov kandidat sedaj v Mariahilfu ostal, pri bodočih splošnih volitvah spremenila v sijajno večino.

Vnanje države.

Sv. oče so se zoper vsako bodočo naklonjenost, o kateri smo zadnjič poročali, od strani laške vlade proti *propagandi* po mogočnosti že zabranili. Določili in ukazali so namreč, da se vsi bodoči darovi, ki bi jih tu in tam pobožni soverniki oddajali na altar gospodov za razširjanje sv. vere, ne stekajo nič več v Rimu, kjer je propaganda ali središče za razširjanje sv. vere, temveč se bodo nabirali pod drugimi katoliškimi vladarji in tudi ondi upravljali. V Avstriji se je za to mesto določilo papeževu poslaništvo na Dunaji. Kakor je vsacega pravega katolika v srce zabolelo, ko je bral o oropanju premoženja, ki je bil namenjen za podporo vnetih apostelnov Kristusovega nauka, ki se ne bojé vročega solnca in razbeljenih tal osrednje Afrike ondi sv. evangelij oznanovajoč, omiko med črnimi divjaki razširjajoč, tako mora sedaj pač vsak z veseljem pozdraviti misel, da se nabrani mili darovi ne bodo nič več pošiljali v Rim, kjer padli so zopet v žrelo nikdar sitnega laškega moloha, temveč se bodo nabirali po drugod, kar se je na Španjskem že davno popred godilo.

Na *Francoskem* sta se sprla bonapartista princ Jerome in njegov sin Viktor, kateri je menda v političnih zadevah svojemu očetu popolnoma hrbet obrnil. Orleanisti pa pravijo, da ta razdvoj ni nič drugega, kakor komedija, da oče lahko demokrat, sin pa konservativen ostane in bosta tako vsak pri eni stranki lovila. Oče Jerome se bo držal radikalcev, sin pa konservativnega klerikalnega življa, kolikor ga je še imperijalistom vdanega.

Vojni stroški na *Francoskem* se tako množe, da je komaj vrjeti. Od leta 1870 je bilo izdanih 2.203.571.485 frankov, torej blizo 2½ milijarda. Za leto 1885 potrebuje vojni ministar 85 milijonov frankov in razun tega še 132 milijonov za zidanje novih trdnjav. Ni čuda po tem takem, da gre francosko blagostanje rakovo pot!

Pravijo, da se menda *Anglija* pogovarja z „bolnim možem“ (Turčijo), če bi morda ne bilo umestno, da bi obe dekrepidni velevlasti Sudan iz novega zasedli, Mahdija ondi v kozji rog vgnali

prezimoval, ali se mu tudi ladija razbila. On je hotel na „Ibisu“ svoje ljudi ali domu ali pa v Ob odpeljati, pa angleški monarji so odgovorili, da se nočejo za nobeno ceno na tem brodu voziti. Na ta način se je Schwanenbergu posrečilo to ladijo za-se nabaviti, ter jo je prekrstil v „Utrenaja Zarja“. Na čudo vseh izkušenih mornarjev jo je potem dopeljal v Norvegijo. Ob obali je prišel ž njo v Gothenburg, dalje skoz Göta kanal v Stockholm, a od tukaj v Petrograd. 13. avgusta je iztaknil Schwanenberg na svoji mali ladiji rusko zastavo. Na potu je srečal v ustju Jenisejskem Sibirijakov parobrod „Fraser“, kterege je vodil kapitan Dallmann, ki se je zastoj trudil, da ga odgovori od čudne in nevarne vožnje. 24. avgusta se je usidril pri Belem Ostrovu; 30. avgusta so prišli skozi Karska vrata in 11. sept. so dospeli v Vardö. V Kristijanijo je priplula „Utrenaja Zarja“ 31. oktobra, v Gothenburg 15. nov.; 20. novembra je brodira mimo Motale, prišla v Stockholm 23. novembra, a 3. decembra pribrodi srečno v Petrograd. To je bila prva ladija, ki je prišla iz Jenisejska v Evropo. Razumeva se, da so odvažne mornarje posebno pa Schwanenberga povsod z največim navdušenjem pozdravljali. (Dalje prih.)

in mir naredili. Turčija naj bo potem svoje ljudi, kolikor in če bi jih ji sploh kaj ostalo, zbrala in proti domu poslala, Angleška naj bi pa še poslednji vozal napravila in potem pa pomirjene obniskse kraje tudi zapustila domov idoč. Turčija naj bi v to svrhu pripravila 10 ali 12 tisoč mož, s katerimi naj bi se po Sudanu razprostrla. Dvanajst tisoč mož v Sudan ali pa kapljica vode v rudeče morje je skoraj vse jedno. Da stvar ni izmišljena kombinacija, priča že nekaj to, da so se o njej tudi že v poslaniški zbornici menili in je Fitzmaurice rekel, da za sedaj ne more nič posebnega odgovoriti gledé sodelovanja Turkov pri angleški ekspediciji v Sudan. Po našem prepričanju bila bi vsaka druga velesila, recimo Lahi ali pa Francozi, pripravnejši za sodružico v Egiptu, kakor pa ravno Turčija. Večina Mahdijevih ljudi so mohamedani, toraj s Turki ene in tiste vere. Turki vojak se bo proti svojim verskim bratom le prisiljen in še tedaj tako mlačno bojeval, da ne bo za nikamor. Mahdijeva četa brani pa zemljo, ktera ji po njenih nazorih pripada. Ona bi v svojem fanatizmu tudi zoper lastnega očeta ne odnehala od boja, ako bi ji ta v podobi angleškega ali sploh sovražnega vojaka nastopil. Iz tega bo sledilo, da bomo danes ali jutri brali, kako je Mahdi združene Turke in Angleže neusmiljeno nasmukal in blamaža za Angleže bo tolikanj večja, kolikor manj razumljiva je njihova politika v Sudanu in v Egiptu sploh.

Najnovejša novica iz *Sudana* je ta, da je Mahdi sklenil Gordona vjeti in živega v El Obejd spraviti. Gordon sam pa misli k Islamu prestopiti, ako mu Angleška ne pošlje kmalo pomoči. (Pač ne bode dosti škode, če je tako vernega značaja). Težave so res velikanske, ki se bodo vsaki ekspediciji svestno pridružile; Nil skozi do Chartuma sedaj za prevaževanje vojakov ni sposoben, puščava med Koroskem in Abu Hamedom pa še menj. Najbolj priročna kaže se naprava železnice, za ktero se bodo morali Angleži odločiti, ako bodo hotli v Sudanu sploh kaj opraviti. Sicer je pa angleški kabinet sklenil Francozom prijenjati, kateri zahtevajo, da se mora Angleška v teku dveh let popolnoma iz Egipta spraviti; dalje, da mora priznati Francoski popolnoma enakopravnost v kontroli egiptovskih financ. Mednarodna kontrola dobi naj pa poglavitno besedo, kedar se bode določevalo o egiptovskih financah. Dotična konferenca sešla se bo prej ko ne v sredi junija v Londonu in se je večina velevlasti za to izrekla, da se mora v Egiptu zopet mednarodna kontrola financ vpeljati in sicer zaradi varnosti državnih upnikov. Podrobnosti se bodo še vravnale pri konferenci sami.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 21. maja. Preljubi mir se v naše mesto le še noče povrniti. Kdo je temu vzrok? Naši liberalci pravijo, da mi. Da pa temu ni tako, ampak da so le oni povsod, ki dajo vedno povod raznim tožbam, hočem navesti le par izgledov.

Nedavno je poročal „Slov. Narod“, „da je naša čitalnica napravila veselico v dobrodelen namen. Dva gospoda sta nabirala dobitke in kamor sta prišla, se jima je z ozirom na blagi namen kaj dalo. Ko pa prideta k g. dekanu, se pa ta odreže: „Ko bi veselice ne napravila čitalnica bi kaj dal, tako pa ne dam nič.“ „Izvrstno!“ vslikne objektivni dopisnik. „Dober izgovor v pravem času kaže pravega mojstra. Hvala lepa!“ S temi besedami je počastil „Narodov“ dopisnik našega spoštovanega g. dekana, ki je kot dobrotnik revežem znan po celem mestu in v okolici, ki veliko daruje za dobre namene in tudi za šolsko mladino nikakor ne malo. Kaj je tedaj v teh tendencioznih besedah resničnega in kaj neresničnega? Resnično je, da je napravila čitalnica veselico, ktere čisti dohodek je namenila v dober namen. Te dobrodelne veselice namen je pa bil zopet enkrat napolnil vedno prazne čitalniške prostore. Resnično je dalje, da so se dobitki pobirali in da k g. dekanu nista prišla od čitalniškega odbora pooblaščenca gospoda, ampak dva druga nepooblaščenca. Neresnično pa je, da bi g. dekan dejal: „Ko bi veselice ne napravila čitalnica, bi dal kaj, tako pa ne dam nič.“ Te besede se mu podtikajo, ker, kakor vem iz verjetnega vira, je rekel g. dekan blizo tako, da on nima nič pri čitalnici; če bodo pa posebej za šolske učence nabirali, naj le pridejo, bo rad kaj dal. Zakaj pa nima nič pri čitalnici? bi utegnil kdo prazniti. Zakaj, to vé vsakdo, ki dobro pozná tukajšnje zadeve in čitalniške razmere. Dalje na to na tem mestu odgovarjati se nam z daj še ne zdi umestno, pa če bomo prisiljeni se nam tako ponudi priložnost, smo pripravljeni to storiti in pokazati slovenskemu občinstvu skelečo rano. Za danes omenim le toliko, da je naš g. dekan, če tudi ne bije na boben svoje narodnosti in človekoljubja, veliko boljši narodnjak in prijatelj revežem, kakor pa marsikdo,

kteremu je narodnost vedno na jeziku, ali pa še v žepu; on podpira domače slovstvo in je storil za trpeče ljudstvo že toliko, da bi bilo veliko manj revščine med nami, ko bi ga tudi naši narodni kričali v tem le nekoliko posnemali, pa malo manj kričali. Tudi čitalnici kot društvu, ki goji na pravi krščanski podlagi narodno zavest on ni nasproten, pač pa mora on, kot dušni pastir, ki je pred Bogom odgovoren za blagor svojih vernikov, biti nasproten taki čitalnici, kakor je zadnji čas naša. Za danes o tem dosti.

Zdaj pa še dva fakta, iz katerih vsakdo lahko spozná, kdo dela v Kamniku razpor ali nemir. Pri nas je pokopališče s cerkvijo na hribu, imenovanem „Žale“. Cerkev je okoli leta 1700 sozidal na lastne stroške tadanji kamniški župnik in akvilejski „Erzpriester“ za gorenjsko stran Makso Rasp. Pokopališče so še le pozneje od farne cerkve na Žale preložili. Ker je pa hrib precej strm in bi bilo težko pot ali cesto izpeljati, naredili so kamnite stopnjice, kakor so na Bledu in so tudi po njih nosili mrliče k zadnjemu počitku. Pred kakimi 13 leti so pa naredili cesto, stopnjice pa odstranili in jih porabili pri Žalskem zvoniku, kterege so takrat povišali. Kolikor mi je mogoče poizvedeti, se ni nad tem nihče spodikal, najmanj pa takratni župan. Tako je ta stvar mirovala do najnovejšega časa in je bila že pozabljena. Ali sedanji župan, ki je bil pred 13 leti še nekje na Štajarskem in se mu takrat še sanjalo ni, da bo kedaj kot Kamniški župan slovel po slovenskih pokrajinah po svojem eminentno liberalnem mišljenju in delovanju, je izvelkel to pozabljeno stvar na dan, in tebi nič meni nič zahteval od cerkvenega premoženja (kterege pa še Žalska, prav velikega popravila potrebna cerkev menda nič nima) 150 gold., če še ne več, za porabljene stopnjice. Tu pa moramo pač vprašati po dokazih, na ktere se opira naš župan in na podlagi katerih zahteva omenjeno svoto. Mi mislimo, da je oni, ki je sozidal cerkev, tudi napravil stopnjice, tedaj ustanovnik, ne pa Kamniška občina. Ako pa misli, da so stopnjice občinske, ker so na Žale pokopavali Kamničane, mu moramo pa reči, da so po tem takem tudi lastnina drugih občin Kamniške fare. Pred vsem je treba dokazov! In mar li niso bili Kamničanje tudi dolžni k zidanju turna pomagati?

Mišljenje tukajšnjih liberalcev pa kaj dobro označi tudi njihovo prizadevanje, da bi g. dekanu odvzeli volilno pravico v mestni odbor. Pravico, ktere ni do novejšega časa nihče kratil, hočejo mu sedaj vzeti ter se sklicujejo na to, da je župnija vpisana v deželno knjigo in ne spada med mestne hiše. Ko so bile v prvi četrtinki tega leta volitve v mestni odbor, dejal je naš liberalni župan, ki je tudi predsednik mestnega odbora, da g. dekan nima volilne pravice iz omenjenega razloga. Pa ker so vsi drugi odborniki mu to pravico pripoznali, mislili smo, da je stvar končana. A motili smo se. Liberalci in pošten duhovnik se ne vzameta nikdar skupaj in tudi pri nas ne. Ko bi imela letos, kakor drugi krat dobiti vsaka mestna hiša iz mestnih gojzdov razun drv tudi nekoliko hlobov, sklenil je mestni odbor pod predsedništvom g. Sameca, odtegniti gosp. dekanu hlobo in mu jih toliko časa ne privoliti, dokler za nje posebej ne prosi in s tem pripozná, da do hlobov nima pravice, ampak da jih dobiva le po milosti večine mestnih odbornikov. Sklicevali so se zavezniki liberalnega župana zopet na to, da je župnija v deželni knjigi. Res čuditi se moramo takemu počenjanju, čuditi se moramo nedoslednosti mestnih odbornikov, ki so s tem svojim sklepom nasprotovali svojim načelom, ki so jih imeli še pred nekoliko meseci. Pač žalostno, da nimajo toliko poguma, da bi se ustavili takim nasvetom, ki morajo vzbuditi prepir in nejevoljo. In res, komaj se je to izvedelo, izrazili so svojo nejevoljo nad tem sklepom še taki meščani, katerim ne more nihče reči, da so „farski blapci“, s katerim imenom naši liberalci radi nazivljajo poštene, katoliške moše. Gosp. dekanu ne ostaja drugega kakor po sodnijski poti zahtevati svoje stare, zdaj mu odrečene pravice.

Toraj kdo dela prepir? Vsakdo iz teh vrstic lahko spozná onega moža. Mislim, da mu za to tudi naši someščani niso izročili svojega zaupanja, da bi kopal med izročeno mu občino in duhovščino prepad prepira in sovraštva. Dokler še ni bilo sedanjega župana, so bile take reči neznane. Naj ruje zoper katoliško cerkev in njene služabnike kolikor hoče, to mu moremo že danes povedati, da v tem opravilu ne bo srečnejši, kakor neštevili njegovi predniki. Cerkev še stoji v svojem veličastvu, njenih nekdanih nasprotnikov pa ni več. Kakor se je drugod libera-

lizem sam vjedel, tako imamo mi upanje, da se bo tudi pri nas. Bog daj kmalu!

Domače novice.

(Na krasno zastavo spodobi se tudi krasen — trak), mislile so si štajarske Slovenke ter so misel tudi točno izvršile. Naročile so pri ravno tisti firmi „Krickl in Schweiger“ na Dunaji po Ljubljanskem Sokolu g. Legatu, ki je izdelala prekrasno zastavo Savinjskemu Sokolu, tudi nje in njih popolnoma vreden trak za njo. Trak je iz bele težke svile, okrašen z lepimi zlatimi franžami in nosi napise: „Savinjske Slovenke, Hrabremu Sokolu 1. junija 1884. Na penklji sveti se prekrasna zlata agrafa. Ves trak, kakor je, velja 90 gold. in se vidi v prodajalnici narodnega trgovca gosp. Lozarja na velikem trgu v Ljubljani, danes in jutri. Pojutrajnjim odposlje se na svoje mesto v Mozirje, kjer bode dičil krasni prapor našim bratom; kjer se bo vdeleževal dni probujenja, dni hude borbe nemškega „Schulvereina“ in slovenskega Sokola, kjer bo konečno plapolal v slavni a pravični zmagi svete slovanske reči nad ošabnim prusaštvom!

(Enketa) se bode sešla jutri popoldne ob 4. uri pri c. kr. deželni vladi, da se posvetuje, kakošna postava se naj izdela za živinoreje na Kranjskem. C. kr. kmetijsko društvo Kranjsko bodo zastopali: gg. baron Wurzbach, Seunig, dr. Poklukar in Pirc.

(50.000 goldinarjev) obljubila je dati kranjska hranilnica za pripomoč, da se bodo pričela zidati po ceni stanovanja za delavce, kakoršnih sedaj v Ljubljani ni ravno na ostajanje, in taista pa, kar jih je, so pa tako zaduhla, nizka in mokrotna, da je velika sreča za delavnega trpina, da je tako malo doma, sicer bi ga slabo stanovanje mnogo popred pod zemljo spravilo, kakor pa tovarna to stori. Kdor je do sedaj v Ljubljani zidal, stavil je ali za-se ali pa za imovito gospodo, ki lahko po 200 do 400 gld. in še po več na leto stanovnine plačuje; na delavca, ki bi zarad običajno velike družine tudi potreboval svoji dve sobi, če tudi ne kdo zna kako prostorni, vendar-le pa zadosti svitli in zračni, kjer bi moža po dokončanem delu veselilo bivati in ne po zaduhlih krčmah posedati, pa do sedaj še nihče ni mislil. Zidanje hiš z malimi stanovanji in nizko stanovnino za delavske družine, kakor jih ima na pr. Dunaj v Meidlingu, kjer imajo delavci celo naselbino za-se, je za Ljubljano ravno tako potrebno, kakor napeljava zdrave pitne vode za poletni čas. Mi bi slavnemu vodstvu hranilnice prav odkritosrečno svetovali, da naj ona k tem obljubljenim 50.000 gld. tudi še ono svoto pridene, ktero misli vsako leto za vzdržanje nemške šole izdajati, in pridobila si bode toliko resničnega zaslužnja, da se je bodo še pozni rodovi s hvaležnim srcem spominjali, kajti ohranila jim bode s tem zdravje ter podaljšala za mnogo let življenje. Smemo pa naravnost obetati, da nemškega jezika tudi eden človek na Kranjskem zarad neustanovljene nepotrebne šole ne bode manj znal in recimo tudi, da bi se to zgodilo, kaj je to v primeri vedne bolehnosti in zgodnje smrti toliko delavskih rodov na neštevilna leta? Nič več, kakor kaplja v vedru vode. Pustimo toraj narodno nagajivost, ki je vsem v neznano škodo ter delajmo raje za obstoječe do-brote revnemu človeštvu.

(Rojen Ljubljancan), gospod Aleksander Rhen, je imenovan za glavnega konzula.

(Umrli) je danes ob 9. uri zjutraj c. k. bram-bovski puškar g. Štefan Dolencec.

(Karusel v Ljubljani). Binkošti prinesle bodo naši mladini novo, do sedaj še ne poznano veselje. Karusel pride! Postavil ga bo g. Girke — dobro znana oseba, ki je imel pred nekako dvema leti na trgu cesarja Jožefa mehanično gledališče — v Latter-manovem drevoredu, nasproti fotografu Rottmayer-ja. Kakor se nam od večje strani poroča, je imenovani karusel umotvor prav izborne vrednosti gledé svoje sestave. Posebno konji so jako izvrstno izdelani in neki za hojo, tek in kalop mehanično prav dobro uravnani. Več, kedar pride.

(Poskušen samomor.) Pravijo, da zadostuje su-kančeva nit, da se človek obesi, pa to je vendar pretirano. Pred nekaj dnevi se je nekdo iz ljubo-sumnosti poskušal obesiti s trakom „neimenovanih belih“; a trak je bil preslab, smrtnega kandidata je pač do nezavednosti pripravil, potem pa se vtrgal!

(Kak svet je dandanes), kažejo dela — neverjetna dela. Ne dolgo, kar smo videli vodnjake tik Ljubljani-pnice popravljati; in včera je zopet. Malo prena-glo se nam je to pozdevalo, poprašamo in zvemo, da hudobna roka je cevi nasula s peskom. Vodnjake s peskom zasipati, mlada sadna drevesca sekati, komaj popravljene hiše z blatom in še drugo nesnago gnjusiti, je vendar že malo večja hudobija, kakor navadna, prava zlobnost.

Razne reči.

— Iz Novomesta, 27. t. m., se nam poroča: Danes zjutraj okoli 3. ure zbudi nas iz sladkega spanja trombni glas požarne straže in zvonjenje kapiteljske cerkve naznanjujoč požar. Gorelo je na Loki, kjer imajo tukajšnji posestniki svoje pôle in shrambe za klajo. Zgoreli so trije pôle in dva kozolea, tret-jega, ki se je bil že tudi vnel, rešili so „ognjegasci“. Sreča pri nesreči je bila, da ni bilo nikakega vetra, ker sicer bi bilo vse mesto v nevarnosti. Kako je ogenj nastal, se ne vé. Eni mislijo, da je iz hudo-bije kdo zažgal.

— „Moniteur de Rome“, vatikanski list, slavi v večnem mestu bivajočega škofa Strosmajer-ja kot ustanovnika hrvaške univerze, hrabrega borilca za katoliško vero na balkanskem polotoku in angelja miru med rimsko in grško cerkvijo.

— Toča v maju. V občinah Kleinmünchen, Ebelsberg in drugih krajih na Zgornje-Avstrijskem je 1. maja mnogo škode na pravila toča, ki je kakih deset minut šla. Pač malo prezgodaj je prišla neprijetna družica poletja!

— Koliko storé sedanji sveti oče za vednost, kaže zopet sklep ustanoviti v vatikanskem arhivu posebno učiteljsko stolico za paleografijo in primerjajočo vednost. Vsa ta zadeva je že izročena slavnemu kardinalu Hergenrötherju.

— Spovedniki umrle cesarice Marije Ane, trije laški minoriti iz reda sv. Frančiška, ki so bili pred nedavnim časom od presvitlega cesarja odlikovani, se vrnejo zdaj nazaj v samostan in sicer P. Belgrano in P. Giovanetti v Rim, P. Andreatti pa v Benetke.

— Veliki ogenj je razsajal 9. maja v Port-Saidu. Akoravno je mesto že dvakrat veliko trpelo po tem groznem elementu, vendar toliko, kakor zdaj, še nikdar ne poprej. Celoma je zgorelo 1500 stanovanj, in 6000 ljudi je brez stanovanja; tudi več arabskih otrok je poginilo v plamenu. Obupnost Arabcev je velika. Povsod se ustanovljajo društva v prosep pogorelecev in domačini kakor Evropejci se jim trudijo zlajšati nesrečo.

— V Belbazaru pri Angori v Mali Aziji je nastal 17. maja pri silnem vetru požar, ki je vpe-pelil 1500 hiš, med njimi 11 mošej, 66 cerkev in drugih zavodov. Tudi 11 oseb je poginilo v plamenu.

— Kralj pivarjev. Dne 1. maja je bil v Londonu pokopan slavnoznani pivár iz Burtona Michael J. Bass, izdelovatelj angleškega piva „porter“ in „pale ale“, in večkratni milijonar. Denarni promet v njegovih pivarnah je dosegel na leto 28 milijonov, davka je plačal čez 3 milijone. Njegovi višji urad-niki so imeli boljšo plačo nego marsikteri minister.

Telegrami.

Dunaj, 28. maja. Gosposka zbornica rešila je skoraj brez debate vse predmete, ki so bili danes na dnevnem redu, v drugem in tretjem branji, ter se je potem z volitvami v delegacije pečala, na kar je ministerski predsednik na cesarski ukaz državni zbor preložen proglasil.

Budapešt, 28. maja. Požar nastal je danes na kolodvoru kralj. ogerskih državnih že-leznic, vničil je skladišče (magacin) in deset voz jute poleg štirih drugih južni železnici pripadajočih voz. Ogenj so pogasili.

Budapešt, 27. maja. Anarhist Rus je ob-sojen na šest mesecev zapora, 200 goldinarjev kazni in na povračilo stroškov. Rus se je pritožil zoper obsodbo.

Suakim, 27. maja. Chartum in Berber nista obkoljena, pač pa je v najbližnji okolici vse polno sovražnih rodov. Mahdi se je sprl s sosednjimi okoli Kordofana živečimi rodovi in si ne upa venkaj. Vpliv Osmana Digma na načelnike vedno bolj hira.

Umrli so:

24. maja. Matija Doktorč, mestni paznik, 62 let, Kladezne ulice št. 1, pljučnica.

25. maja. Marija Tomine, gostija, 55 let, Stari trg št. 7, prsna vodenica.

V bolnišnici:

24. maja. Rozalija Šule, tovarniškega uradnika žena, 40 let, vročinska bolezen.

Tuji.

27. maja.

Pri **Matič**: M. Eckstein, tovarnar, z Dunaja. — Janez Lučka in Ant. Blažek, kupč. potovalca, z Dunaja. — Frid. Pogačnik, o. k. stotnik avditor, iz Trebinja. — V. Kaldorff, kr. bav. sodnik, z družino, iz Trauena. — Adolf Kalcher, o. k. kontrolor, iz Kopra. — Janez Jax, tovarnar, iz Linca. — Karol Wurdich, kupč. potovalec, iz Gradca. — Ema Jeunika, soproga o. k. predsednika okrožne sodnije, iz Novomesta. — Kamilo Washington-Walenta, zemljemerec, iz Maribora. — Adela Friedrich, soproga, o. k. uradnika, iz Novomesta. — F. Kersevani, zasebnik, iz Dornberga.

Pri **Stonu**: Al. Nadler in Julij Kronberger, kupč. poto-valec, z Dunaja. — Miha Stadler, stavb. mojster, s soprogo, iz Pasave. — Jurij Höller, kupec, iz Gmundena. — E. Ciana, s hčerjo, iz Trsta. — Martin Dežela, iz Idrije. — Lovrenci Maljevac, s soprogo, iz Il. Bistrice. — Josip Ambrožič, iz Il. Bistrice.

Pri **Avstrijskem cesarji**: E. Solner, zasebnik, iz Ce-lovca. — Franc Pirc, zasebnik, iz Kroke.

Dunajska borza.

27. maja.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl. 60	kr
Sreberna	81	35
4% avstr. zlata renta, davka prosta	102	05
Papirna renta, davka prosta	95	90
Ogerska zlata renta 6%	122	80
" " 4%	92	10
" " papirna renta 5%	88	80
Kreditne akcije	160 gld. 312	80
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 114	75
" avstr.-ogerske banke	857	—
" Länderbanke	106	90
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	573	—
" državne železnice	317	25
" Tramway-društva velj. 170 gl.	221	75
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	10
4% " " " 1860	500	135
Državne srečke iz l. 1864	100	173
" " " 1864	50	173
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	40
" " Ferdinandove sev.	107	25
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	122	25
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	74
Francoski napoleonid.	9	69
Nemške marke	59	70

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 52 gl., Rio 52, St. Domingo 60, Portorico 86, biserna 93, Cejlon 75—120, Java 63, Mokka 98—112.

Sladkor po 24—31 gld.

Dišave: poper 75 gl., žbice 62—100.

Južno sadje: dateljni 30, fige iz Kalamate 11, iz Smirne 18, rozine 12, pomaranče 5, limone 2 za vsak zaboj, rožiči 4, mandeljni 85.

Olje: laško 70—88 gl., albansko 42, dalma-tinsko 44, angleško 33.50, petrolej 9.50.

Kože: juhtovina 260, podplatje 125—160, te-letnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 60, zajčje sto komadov 25 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 118, ister-ska 110.

Bombaž: ameriški 72, indijski 46.

Ježice po 11—24 gl.

Mast: maslo 98—104, angleška 60, ogerska 65, špeh 57.

Žito: pšenica ruska 9.25—10.—, laška 10.25, koruza 7.25, rž 7.50, oves 7.50, fižol 11—12, grah 13—15, riž laški 18.75, indijski 12.— goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Poslano.

Po hudem požaru, ki je pred mnogimi leti vni-čil večino hiš naše vasi Kozarje so vsi pogorelci preskrbeli si potrebno strešno opeko iz opekarne gospoda Antona Treo v Brdu pri Viču. Ker je tedaj že mnogo let preteklo in se opeka gori omenjene opekarne v vsakem obziru kot najboljša izkazuje, veže nas dolžnost, v imenu vseh pogorelecev, v korist vseh, kateri izvrstno opeke potrebujejo, gori omenjeno opekarno najtoplejše priporočati.

Kozarje, dne 12. maja 1884.

Janez Vrhovec l. s.

Pavel Sever l. s.

Tomaz Škrbinec l. s.

Franjo Hribar l. s.

Janez Dolinar l. s.

(3)

Jožef Korošec v Velesovem

išče

(1)

službe gojzdnarja

ter jo lahko nastopi kadar je treba.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobivajo podobice Matere Božje na lepem papirju, na katerih so natisnjene molitve, ki se po vsaki tihi sv. maši z mašnikom opravljajo.

100 podobice veljaj 3 gl.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.